

การทบทวนวรรณกรรมสำหรับการวิจัย

Literature Review for Research

พรพรรณ จันทรแดง

Phornphan Jandaeng

คณะวิทยาการจัดการและสารสนเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา

Faculty of Management and Information Science, University of Phayao

Corresponding Author, E-mail: pjandaeng@gmail.com

บทคัดย่อ

การทบทวนวรรณกรรมเป็นขั้นตอนที่สำคัญขั้นตอนหนึ่งสำหรับการวิจัย การทบทวนวรรณกรรมควรกระทำตั้งแต่การเริ่มต้นหาหัวข้อการวิจัย เพราะการทบทวนวรรณกรรมมีความเกี่ยวข้องกับเนื้อหาทุกบทของการวิจัย ดังนั้น การมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการทบทวนวรรณกรรมจึงเป็นสิ่งที่ขาดเสียมิได้ในการวิจัย บทความนี้นำเสนอประเด็นดังต่อไปนี้ ความสำคัญของการทบทวนวรรณกรรม แหล่งทรัพยากรสารสนเทศที่ใช้ในการทบทวนวรรณกรรมซึ่งแบ่งออกเป็น 3 แหล่ง ได้แก่ แหล่งสารสนเทศตีพิมพ์ แหล่งสารสนเทศไม่ตีพิมพ์และแหล่งสารสนเทศอินเทอร์เน็ต นอกจากนี้ ยังนำเสนอรูปแบบของการเขียนบททบทวนวรรณกรรม ปัญหาและอุปสรรคที่พบในการทบทวนวรรณกรรม ตลอดจนหลักเกณฑ์ในการพิจารณาวรรณกรรมสำหรับการวิจัย

คำสำคัญ: การทบทวนวรรณกรรม; สารสนเทศสำหรับการวิจัย;
การสืบค้นข้อมูลเพื่อการวิจัย

Abstract

Literature review is an important process of conducting research. Literature review should be made from the beginning of research topics due to it is related to all chapters of the research. Hence, literature review is an essential component part for researchers to understand it.

This article consists of the importance of literature review, Information resources used in literature review which are divided into three sources: printed materials, non-printed materials, and the Internet. Moreover, the article discusses the forms of literature review, the issues in literary reviews, and its criteria for research.

Keywords: Literature Review; Information for Research;
Information Searching

บทนำ

การทบทวนวรรณกรรมตรงกับภาษาอังกฤษว่า Literature Review สามารถแยกแยะความหมายของศัพท์ที่ละคำได้ดังนี้ คือ literature บวก review ซึ่ง literature หมายถึงวรรณกรรมหรืองานเขียน งานประพันธ์ทุกประเภททั้งร้อยแก้วและร้อยกรอง ส่วน review มาจาก re บวก view คำว่า view หมายถึง การแสดงความคิดเห็น ทศนะในการมอง ความคิด ความอ่าน การสำรวจ การพิจารณา มุมมองหรือมิติที่มองเห็น ส่วน re เป็นคำ prefix ซึ่งนำมาเติมข้างหน้า view มีความหมายว่า การกระทำซ้ำแล้วซ้ำอีกหลาย ๆ รอบ ดังนั้น review จึงมีความหมายว่า การอ่าน การทบทวน การสำรวจหลาย ๆ ครั้งอย่างใคร่ครวญ ในการทำวิจัยทุกประเภทขั้นตอนหนึ่งที่สำคัญและขาดเสียไม่ได้ คือ การทบทวนวรรณกรรม

การทบทวนวรรณกรรม การปริทัศน์วรรณกรรมและวรรณกรรมที่

เกี่ยวข้อง เป็นคำที่ใช้แทนกันได้ซึ่งหมายถึง การอ่าน การศึกษาค้นคว้า การทบทวนเอกสารในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย เพื่อให้มีความรู้ในประเด็นที่ต้องการศึกษาค้นคว้าวิจัยมากยิ่งขึ้น และเพื่อให้มีความเข้าใจในแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย ตลอดจนเพื่อให้ทราบว่า มีผู้ใดเคยทำอะไรหรือได้ศึกษาในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยมาแล้วบ้าง นอกจากนี้ การทบทวนวรรณกรรมยังแสดงให้เห็นผู้อ่านทราบว่า ผู้เขียนได้ศึกษาหาความรู้มาอย่างดี และมีความรู้เพียงพอที่จะทำการวิจัยในแต่ละเรื่องซึ่งทำให้ผลงานวิจัยมีความน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องหากทบทวนให้ครอบคลุมจักเป็นการเพิ่มความกระจ่างแจ้งในประเด็นที่ต้องการศึกษาค้นคว้าแก่นักวิจัยทำให้มีความรู้ความเข้าใจและความชัดเจนมากยิ่งขึ้น

การทบทวนวรรณกรรมเป็นประโยชน์ต่อการทำความเข้าใจในงานวิจัยนับตั้งแต่ช่วงต้นของการระดมความคิดเพื่อให้เกิดแนวคิดในการวิจัย ช่วยขัดเกลาความเข้าใจปัญหาหรือสภาพจริงที่เกิดขึ้นนำไปสู่การสร้างหัวข้อการวิจัยและการอธิบายที่มาและความสำคัญของปัญหาโดยมีข้อมูลหรือเอกสารมารองรับซึ่งช่วยให้การเขียนความสำคัญของปัญหามีน้ำหนัก น่าเชื่อถือและน่าสนใจ (วรรณดี สุทินนรากร, 2556: 40) หัวใจของการสำรวจเอกสารคือการประมวลความรู้และสังเคราะห์ความรู้มาเป็นฐานความคิดการวิจัยไม่ใช่ประมวลอย่างเดียวโดยไม่สังเคราะห์ (สุธีระ ประเสริฐสรรพ, 2556: 76)

เนื้อหา

ความสำคัญการทบทวนวรรณกรรม

ตามรูปแบบที่นิยมปฏิบัติกัน การทบทวนวรรณกรรมมักจะปรากฏในบทที่ 2 ของงานวิจัยแต่ในความเป็นจริงแล้วการทบทวนวรรณกรรมควรกระทำตั้งแต่การเริ่มหาหัวข้อวิจัย เพราะการทบทวนวรรณกรรมสามารถใช้ได้กับงานวิจัยในทุก ๆ บทตั้งแต่บทที่ 1 ความสำคัญและที่มาของปัญหา วัตถุประสงค์ของการวิจัย บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย บทที่ 4 ผลการวิจัย

และบทที่ 5 สรุปและอภิปรายผลการวิจัย ซึ่งแต่ละบทล้วนแล้วแต่ต้องใช้การทบทวนวรรณกรรมประกอบกับการเขียนรายงานการวิจัยทั้งสิ้น การทบทวนวรรณกรรมมีความสำคัญ ดังนี้ (ปาริชาติ สถาปิตานนท์, 2557: 104-105; ปิยากร หวังมหาพร, 2557: 56-57; สุนีย์ มัลลิกะมาลย์, 2555: 78-79)

1. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจและความคุ้นเคยในประเด็นที่ต้องการวิจัยเพิ่มมากยิ่งขึ้น เพราะความรู้ในยุคสมัยปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว มีความรู้ใหม่ ๆ เกิดขึ้นตลอดเวลา การทบทวนวรรณกรรมทำให้นักวิจัยทราบว่า ประเด็นใดที่ตนเองความรู้เพียงพอ ประเด็นใดที่ตนเองต้องศึกษาหาความรู้เพิ่มมากยิ่งขึ้น

2. เพื่อให้เห็นความสัมพันธ์กับงานวิจัยที่มีมาก่อนหน้านั้นว่า ใคร (Who) ทำอะไร (What) ที่ไหน (Where) อย่างไร (How) ได้ผลอย่างไร (Results) มีความเกี่ยวข้องกับงานวิจัยของตนอย่างไร มีประเด็นใดบ้างที่มีความน่าเชื่อถือและมีประเด็นใดบ้างที่คิดว่าต้องได้รับการปรับปรุงเพื่อให้มีความสมเหตุสมผลมากยิ่งขึ้น กรณีที่ทบทวนแล้วพบว่าผู้ทำวิจัยไปแล้วให้พิจารณาว่า ยังมีประเด็นใดบ้างที่ขาดตกบกพร่อง ประเด็นใดบ้างที่สามารถประยุกต์เข้ากับงานวิจัยของตนได้

3. เพื่อให้สามารถกำหนดกรอบแนวคิดและทฤษฎีที่จะใช้ในงานวิจัย การกำหนดกรอบและแนวคิดของการวิจัยเปรียบเสมือนความคิดรวบยอดของการวิจัย (Concept) การทบทวนวรรณกรรมทำให้ทราบว่าแนวคิดหรือทฤษฎีใดที่ควรใช้ในการวิจัย กรอบแนวคิดและทฤษฎีสามารถช่วยให้นักวิจัยกำหนดตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยได้ง่ายขึ้น

4. เพื่อให้สามารถกำหนดวัตถุประสงค์ (Objective) ของการวิจัยได้อย่างเหมาะสม วัตถุประสงค์ของการวิจัยต้องสอดคล้องกับชื่อเรื่อง สอดคล้องกับสภาพปัญหาและสิ่งที่ต้องการศึกษารวมถึงสอดคล้องกับตัวแปรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

5. เพื่อให้สามารถกำหนดสมมติฐาน (Hypothesis) ของการวิจัยได้โดยมีพื้นฐานจากข้อมูลที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรม การกำหนดสมมติฐานทำให้งานวิจัยมีทิศทางที่ชัดเจน เป็นการคาดเดาผลของการวิจัยอย่างมีเหตุผลและมีผลงานทางวิชาการอย่างอื่นมารองรับ การวิจัยเป็นกระบวนการค้นหาคำตอบเพื่อพิสูจน์ว่าเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้หรือไม่

6. เพื่อให้สามารถนิยามคำศัพท์ (Definition) ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยได้อย่างถูกต้องชัดเจนและแม่นยำ การเขียนนิยามศัพท์เป็นการ

เขียนความหมายของคำ กลุ่มคำ ที่มีความสำคัญและมีความเกี่ยวข้องกับการวิจัย เพื่อให้ นักวิจัย เข้าใจความหมายที่ถูกต้องตรงกันระหว่างนักวิจัยและคนที่อ่านงานวิจัย นักวิจัยที่ทบทวนวรรณกรรมอย่างดีมาแล้วจะสามารถให้คำจำกัดความของคำที่เกี่ยวข้องได้อย่างถูกต้องชัดเจนและเขียนคำนิยามศัพท์โดยคำนึงถึงความหมายของตัวแปรต่าง ๆ ด้วย กรณีที่นำนิยามศัพท์มาจากผู้เขียนคนอื่นให้อ้างอิงว่า มาจากแหล่งใดและการนิยามศัพท์ไม่นิยมให้หมายเลขกำกับข้อความแต่ละคำด้วย

7. เพื่อให้ทราบวิธีการดำเนินการวิจัย (Methodology) การทบทวนวรรณกรรมทำให้นักวิจัยสามารถกำหนดรูปแบบของการวิจัยว่าควรทำการวิจัยประเภทใด เช่น การวิจัยเชิงสำรวจ การวิจัยเชิงปริมาณ การวิจัยเชิงคุณภาพ การวิจัยเชิงสัมพัทธ์ การวิจัยเชิงประเมิณผล เป็นต้น รวมถึงการกำหนดขั้นตอนของการทำวิจัยได้อย่างถูกต้องเหมาะสมตั้งแต่การเริ่มต้นทำงานวิจัย การเลือกใช้เครื่องมือสำหรับการวิจัย รวมถึงสถิติที่เหมาะสมกับงานวิจัยจนถึงการสรุปอภิปรายผลจนกระทั่งสิ้นสุดกระบวนการวิจัย

8. เพื่อให้ทราบวิธีการรายงานผลการวิจัยของนักวิจัยแต่ละคน

นักวิจัยที่ได้ทบทวนวรรณกรรมมาแล้ว จักมีข้อสังเกตเกี่ยวกับวิธีการหรือลีลา การเขียนรายงานผลการวิจัยของ นักวิจัยอื่นทำให้สามารถนำมาปรับปรุง หรือพัฒนาการเขียนรายงานผล การศึกษาค้นคว้าวิจัยได้อย่างมี คุณภาพ

9. เพื่อให้ทราบว่า ข้อค้นพบ จากการวิจัยก่อนหน้านี้เป็นอย่างไร นำผลการวิจัยของผู้อื่นมาเปรียบเทียบกับ ผลการวิจัยของตนเองว่า มีความสัมพันธ์หรือไม่สัมพันธ์กันและหา สาเหตุของความสัมพันธ์หรือไม่สัมพันธ์ การทบทวนวรรณกรรมทำให้นักวิจัย ทราบว่าผลการวิจัยมีความสอดคล้อง หรือไม่สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ นักวิจัยอื่นอย่างไร หากสอดคล้องต้อง สามารถหาเหตุผลหรืออธิบายได้ว่า ทำไมจึงสอดคล้องหรือสัมพันธ์กัน หรือ ในทางตรงกันข้ามหากผลการวิจัยไม่ สอดคล้องหรือไม่สัมพันธ์กับ ผลงานวิจัยของนักวิจัยอื่น ต้องหา เหตุผลมาอธิบายได้ว่า ทำไมผลของ การวิจัยถึงไม่สอดคล้องหรือไม่สัมพันธ์ กัน

10. เพื่อให้สามารถต่อยอด การศึกษาค้นคว้าวิจัยได้จากนักวิจัยที่ ได้เคยศึกษาผลงานมาแล้ว การ ทบทวนวรรณกรรมจะทำให้ผู้วิจัยเปิด โลกทัศน์ที่กว้างขวาง ทำให้เห็นมุมมอง ใหม่ ๆ มากมายและสามารถต่อยอด

การศึกษาค้นคว้าวิจัยต่อไปได้ใน อนาคต

แหล่งทรัพยากรสารสนเทศที่ ใช้ในการทบทวนวรรณกรรม

การทบทวนวรรณกรรมที่ดีมี ความจำเป็นต้องศึกษาจากข้อมูลที่ หลากหลายซึ่งมาจากแหล่งสารสนเทศ ปฐมภูมิและทุติยภูมิ แหล่งสารสนเทศ ที่สำคัญที่ใช้ในการทบทวนวรรณกรรม สามารถจำแนกได้อย่างกว้าง ๆ เป็น 3 แหล่งด้วยกัน ได้แก่ แหล่งสารสนเทศ ตีพิมพ์ แหล่งสารสนเทศไม่ตีพิมพ์ และ แหล่งสารสนเทศอินเทอร์เน็ต

1. แหล่งสารสนเทศตีพิมพ์ (Printed Sources) ประกอบด้วย

1.1 ตำรา (Textbook) หมายถึง ผลงานทางวิชาการที่มีการ เรียบเรียงอย่างเป็นระบบเพื่อให้เกิด ความเข้าใจและแนวทางปฏิบัติในเรื่อง นั้น ๆ เป็นหนังสือที่มีมาตรฐานด้าน เนื้อหา ด้านคุณภาพ ด้านรูปแบบและ ด้านภาษาสำหรับศึกษาวิชาใดวิชาหนึ่ง (ปรีชา ช่างขวัญยืน, 2556: 7) มี เนื้อหาละเอียดลึกซึ้งครอบคลุมหัวข้อ ตามวัตถุประสงค์ของแต่ละวิชา ตำรานั้นนับเป็นแหล่งเริ่มต้นของการค้นคว้า และวิจัย

1.2 หนังสือ (Book) หมายถึง เอกสารที่บันทึกความรู้ความคิด ประสบการณ์ตลอดจนจินตนาการของ

มนุษย์ ใช้อ่านสำหรับแสวงหาความรู้
ในแขนงวิชาต่าง ๆ หลากหลาย
หนังสือบางเล่มมีจุดมุ่งหมายเพื่อเป็น
เอกสารประกอบการเรียนการสอนวิชา
ใดวิชาหนึ่ง แต่หนังสือบางเล่มจัดทำ
เพื่อเสนอความรู้ทั่วไปไม่ได้เน้นเนื้อหา
วิชาการ หนังสือเป็นแหล่งข้อมูลหลักที่
สำคัญและเป็นจุดเริ่มต้นในการทำ
ความเข้าใจกับความรู้ทางวิชาการทั้ง
ในมุมกว้าง และความรู้เจาะลึกของแต่ละ
สาขา ความรู้ที่ลึกซึ้ง และความรู้ที่
ได้รับการย่อยให้เข้าใจได้ง่ายและอ่าน
สนุก (ปาริชาติ สถาปิตานนท์, 2557:
50)

1 . 3 วารสาร
(Periodical/Journal) เป็นสิ่งพิมพ์ที่
ออกตามกำหนดระยะเวลา มีความ
ทันสมัยมากกว่าหนังสือเพราะมี
กำหนดออกที่ชัดเจน เช่น รายเดือน
ราย 3 เดือน ราย 6 เดือน เป็นต้น ทำ
ให้มีการปรับปรุงเนื้อหาอย่างสม่ำเสมอ
วารสารวิชาการที่มีคุณภาพส่วนใหญ่
มักจัดพิมพ์โดยสมาคม องค์กร
หน่วยงานวิชาการ หน่วยงานวิชาชีพ
บทความที่ได้รับการตีพิมพ์จะได้รับการ
พิจารณาถ้อยแถลงโดยผู้ทรงคุณวุฒิ
(Peer Review) เพื่อประเมินคุณภาพ
ของบทความทางวิชาการ ซึ่งพอจะ
อนุมานได้ว่า วารสารวิชาการที่มี
คณะกรรมการถ้อยแถลงจะมีคุณภาพ
ที่น่าเชื่อถือได้ในระดับหนึ่ง

การเข้าถึงระบบฐานข้อมูล
วารสารอิเล็กทรอนิกส์ของประเทศไทย
สามารถเข้าถึงได้จากเว็บไซต์ Thai
Journals Online (ThaiJO) ซึ่งติดตั้ง
และดูแลโดยศูนย์ดัชนีการอ้างอิง
วารสารไทย (Thai-Citation Index
Centre, TCI) ประกอบด้วยบทความ
ทุกสาขาวิชา บทความที่ปรากฏมีทั้ง
ฉบับปัจจุบัน (Current Issue) และ
ฉบับย้อนหลัง (Back Issue) วารสาร
บางรายชื่ออนุญาตให้อ่านได้ทุก
บทความทุกฉบับ วารสารบางรายชื่อ
อนุญาตให้อ่านเฉพาะบทความฉบับ
ย้อนหลัง ส่วนฉบับปัจจุบันหาก
ต้องการอ่านต้องสมัครเป็นสมาชิกของ
วารสารนั้น วิธีการสืบค้นสะดวกและ
รวดเร็ว มีทางเลือกหลากหลายสำหรับ
ช่องทางการสืบค้น เช่น สืบค้นจากชื่อ
ผู้แต่ง ชื่อบทความ ชื่อวารสาร ชื่อ
องค์กร บทความย่อ

1 . 4 น ั ง ส ี อ พ ิ ม พ์
(Newspaper) เป็นสิ่งพิมพ์ที่เสนอ
ข่าวสารเรื่องราวที่สดใหม่ รวมถึง
เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน
ด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง
การศึกษา ศิลปวัฒนธรรม เทคโนโลยี
กีฬา บันเทิง เป็นต้น การเสนอข้อมูล
ข่าวสารเป็นไปอย่างเร่งรีบ ไม่มีการ
เย็บเล่ม มีอายุการใช้งานที่สั้นกว่า
สิ่งพิมพ์ประเภทอื่น แต่มีความทันสมัย
มากที่สุดเพราะหนังสือพิมพ์ส่วนใหญ่

พิมพ์ออกใหม่ทุกวัน นักวิจัยสามารถนำมาใช้ประกอบการศึกษาค้นคว้าวิจัยได้ในกรณีที่ต้องการเรื่องที่ใหม่สด อย่างไรก็ตาม เนื่องจากความเร่งรีบในการจัดทำ นักวิจัยควรใช้ข้อมูลข่าวสารอย่างมีวิจารณญาณเพื่อความถูกต้องสมบูรณ์ของข้อมูล นอกจากฉบับตีพิมพ์แล้วหนังสือพิมพ์ยังเผยแพร่ออกมาในรูปแบบของหนังสือพิมพ์ออนไลน์ (Online Newspaper) อีกด้วย ลักษณะเด่นของหนังสือพิมพ์ออนไลน์ คือ ผู้จัดทำสามารถเพิ่มเติมข้อมูล ปรับปรุง เปลี่ยนแปลง แก้ไขข้อมูลได้ตลอดเวลา

1.5 สิ่งพิมพ์อื่น เช่น ข่าวแจก ใบปลิว จุลสาร โปสเตอร์ หนังสือราชการ ซึ่งสามารถใช้เป็นเอกสารในการทบทวนวรรณกรรมได้เพราะอาจมีเนื้อหาสาระที่เกี่ยวข้องกันกับประเด็นที่กำลังทำวิจัย

2. แหล่งสารสนเทศไม่ตีพิมพ์ (Non-printed Sources)

แหล่งสารสนเทศไม่ตีพิมพ์ หมายถึง ศูนย์รวมทรัพยากรสารสนเทศที่จัดเก็บและบันทึกข้อมูลข่าวสารความรู้และเรื่องราวในรูปแบบที่ไม่ได้พิมพ์ออกมาเป็นรูปเล่มเหมือนสิ่งพิมพ์แต่บันทึกลงบนสื่ออื่น เช่น ตลับเทป เทปวิดีโอ แผ่นฟิล์ม เป็นต้น มีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าทรัพยากรสารสนเทศตีพิมพ์ แต่มี

ข้อจำกัดในการใช้งานมากกว่าสิ่งพิมพ์ เนื่องจากทรัพยากรบางประเภทอาจต้องใช้เครื่องมือหรืออุปกรณ์ในการอ่าน ดู หรือฟัง ทรัพยากรสารสนเทศไม่ตีพิมพ์แบ่งเป็น 3 ประเภท ได้แก่ โสตวัสดุ ทัศนวัสดุ และโสตทัศนวัสดุ (พรพรรณ จันทร์แดง, 2557: 37)

2.1 โสต วัสดุ (Audio Material) หมายถึง ทรัพยากรสารสนเทศที่สามารถรับรู้ด้วยการได้ยินเสียง เช่น รายการวิทยุ เทปบันทึกเสียง แผ่นซีดีบันทึกเสียง

2.2 ทัศน วัสดุ (Visual Material) หมายถึง ทรัพยากรสารสนเทศที่สามารถมองเห็นได้ จับต้องได้ เช่น ภาพถ่าย ภาพวาด หุ่นจำลอง ของจริง ตัวแบบโมเดล แผนที่ แผนภาพ สไลด์ ภาพนิ่ง แผ่นใส ไมโครฟิล์ม ไมโครฟิช

2.3 โสตทัศนวัสดุ (Audio Visual Material) หมายถึง ทรัพยากรสารสนเทศที่สามารถมองเห็นภาพและได้ยินเสียง เช่น ภาพยนตร์ วีทีอาร์ (VTR: Videotape Recorder) แถบวิดีโอทัศน์หรือวีดีโอเทป สไลด์ประกอบเสียง

3. แหล่งสารสนเทศอินเทอร์เน็ต (Internet)

แหล่งสารสนเทศอินเทอร์เน็ต นับว่า เป็นแหล่งทรัพยากรสารสนเทศที่มีขนาดใหญ่ที่สุด เพราะมีการ

เพิ่มเติมปรับปรุงแก้ไขข้อมูลตลอดเวลา โดยทุกคนสามารถเข้าไปเพิ่มเติม ปรับปรุง แก้ไขข้อมูลได้ในโลก อินเทอร์เน็ต ดังนั้นจึงทำให้ปริมาณ สารสนเทศที่อยู่บนอินเทอร์เน็ตมี จำนวนมากมายมหาศาล ประกอบกับ ความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีการ สื่อสาร และเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ ทำให้ประสิทธิภาพของการใช้ข้อมูล จากอินเทอร์เน็ตมีความสะดวกสบาย มีการสร้างกลไกการสืบค้นที่ช่วย อำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้ จึงทำให้ สารสนเทศจากอินเทอร์เน็ตได้รับความนิยม มาก แหล่ง สารสนเทศ อินเทอร์เน็ต ประกอบด้วย

3.1 ฐานข้อมูลออนไลน์ (Online Database) หมายถึง ฐานข้อมูลที่รวบรวมเนื้อหาสารสนเทศ จากหนังสือ บทความในวารสาร ตลอดจนงานเอกสารรายงานการประชุม โดยจัดรวมกันเป็นฐานข้อมูลให้ผู้ใช้ สามารถสืบค้นได้ด้วยกระบวนการทาง ออนไลน์ ฐานข้อมูลออนไลน์อาจจัดทำ ในลักษณะเฉพาะสาขาวิชาหรือ ฐานข้อมูลที่เป็นสหสาขาวิชา ผู้วิจัย ต้องพิจารณาว่า ฐานข้อมูลใด ประกอบไปด้วยสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง กับงานวิจัยของตนเพื่อมิให้เสียเวลาใน การสืบค้นฐานข้อมูลที่ไม่มีความ เกี่ยวข้อง ฐานข้อมูลออนไลน์จำแนกได้ เป็น ฐานข้อมูลหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

ฐานข้อมูลวารสารอิเล็กทรอนิกส์ ฐานข้อมูลการเข้าถึงแบบเสรี และ ฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์อิเล็กทรอนิกส์

3.1.1 ฐานข้อมูล หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book Database) ฐาน ข้อมูล หนังสือ อิเล็กทรอนิกส์ ประกอบด้วยหนังสือ จากสำนักพิมพ์ใดสำนักพิมพ์หนึ่งหรือ หลายสำนักพิมพ์ ตีพิมพ์ในรูปแบบของ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ผู้ใช้สามารถ อ่านและดาวน์โหลดข้อมูลเก็บไว้และ สามารถพิมพ์เป็นเอกสาร ฐานข้อมูล หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ส่วนใหญ่ไม่ สามารถพิมพ์เป็นเอกสารออกมาได้ครั้ง เดียวหมดทั้งเล่ม แต่สามารถพิมพ์ได้ที ละบทหรือตามจำนวนหน้าที่ผู้จัดทำ กำหนด

3.1.2 ฐานข้อมูล วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (E-journal Database) ฐาน ข้อมูล วารสาร อิเล็กทรอนิกส์เป็นการรวบรวม บทความจากวารสารหลากหลายชื่อ จากสำนักพิมพ์เดียวหรือหลาย สำนักพิมพ์ ตีพิมพ์ในรูปแบบของ บทความออนไลน์ บางฐานข้อมูลให้ รายละเอียดของบรรณานุกรมและ รายละเอียดของบทความทั้งหมด (Full Text) ในขณะที่บางฐานข้อมูลให้ เฉพาะรายละเอียดทางบรรณานุกรม (อากรรวมสาระสังเขป) หากผู้ใช้

ต้องการรายละเอียดเอกสารฉบับเต็ม
ต้องติดต่อซื้อขายโดยผ่านสำนักพิมพ์

3.1.3 ฐานข้อมูลการ
เข้าถึงแบบเสรี (Open Access
Database) เป็นฐานข้อมูลที่อนุญาตให้
ผู้ใช้งานสามารถเข้าถึงข้อมูลอย่างเสรีโดยมี
ข้อจำกัดด้านปัญหาลิขสิทธิ์น้อยที่สุด
เป็นข้อมูลที่ผู้เขียนต้องการเผยแพร่
ผลงานทางวิชาการของตนให้ผู้อื่นได้
อ่านและใช้ประโยชน์อย่างกว้างขวาง
ภายในเวลาที่รวดเร็ว โดยใช้
ประสิทธิภาพจากเครือข่าย
อินเทอร์เน็ตในการกระจายสารสนเทศ
สู่สาธารณะ แต่มีข้อพึงพิจารณาคือควร
ตรวจสอบคุณภาพของบทความของ
สำนักพิมพ์ว่า ได้มาตรฐานหรือไม่
เพียงใดเพราะมีวารสารบางฉบับไม่มี
คุณภาพเนื่องจากไม่มีการตรวจสอบ
คุณภาพก่อนการตีพิมพ์หรือบาง
วารสารอาจก่อตั้งขึ้นมาเพื่อ
วัตถุประสงค์ทางการค้ามากกว่า
วัตถุประสงค์ทางวิชาการ

3.1.4 ฐานข้อมูล
วิทยานิพนธ์อิเล็กทรอนิกส์
(Thesis/Dissertation Database)
หมายถึง ฐานข้อมูลที่รวบรวม
วิทยานิพนธ์หรือปริญญานิพนธ์จาก
มหาวิทยาลัยทั้งในประเทศและ
ต่างประเทศ ฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์
ไทยที่มีชื่อเสียงและมีการใช้งานมาก
ที่สุดในขณะนี้ ได้แก่ ฐานข้อมูล TDC

หรือ Thai Digital Collection ซึ่งเป็น
โครงการหนึ่งของ ThaiLIS (Thai
Library Integrated System)
สำนักงานคณะกรรมการการ
อุดมศึกษา (สกอ.) ให้การสนับสนุน
ด้านการดำเนินงานและค่าใช้จ่าย มี
เป้าหมายเพื่อให้บริการสืบค้น
ฐานข้อมูลเอกสารฉบับเต็มของ
วิทยานิพนธ์ รายงานการวิจัย บทความ
วิชาการและเอกสารวิชาการอื่น ๆ ที่
เกี่ยวข้อง โดยรวบรวมข้อมูลจากทุก
มหาวิทยาลัยในประเทศไทย ส่วน
ฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ของต่างประเทศ
หรือข้อมูลภาษาต่างประเทศ นักวิจัย
สามารถสืบค้นได้จากฐานข้อมูล
ProQuest Dissertations & Theses
Global ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการ
การอุดมศึกษาบอกรับให้ห้องสมุด
สถาบันอุดมศึกษาจำนวน 78 แห่ง
ฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ช่วยให้นักวิจัยได้
มองเห็นรายละเอียดของการทำวิจัย
ของผู้อื่นและเห็นทิศทางและความ
นิยมในประเด็นการวิจัยเพิ่มมากยิ่งขึ้น

3.2 ฐานข้อมูลซีดีรอม (CD
ROM Database) หมายถึง ฐานข้อมูล
ที่สืบค้นจากสื่อบันทึกข้อมูลที่จัดเก็บใน
ซีดี-รอม ให้รายละเอียดข้อมูลดัชนี
สาระสังเขป และบทความฉบับเต็มของ
บทความวารสาร เอกสารสิ่งพิมพ์ทาง
วิชาการ วิทยานิพนธ์ สิทธิบัตร
รายงานการประชุม/สัมมนา ให้ข้อมูล

เหมือนกับฐานข้อมูลออนไลน์ นักวิจัยสามารถค้นคว้าได้จากคอมพิวเตอร์ในระบบออนไลน์และสามารถพิมพ์ออกได้ทางเครื่องพิมพ์ ฐานข้อมูลซีดีรอมมีข้อดีในด้านราคาที่ไม่สูงมากนักแต่มีข้อด้อยในเรื่องของการปรับปรุงข้อมูลข่าวสารที่จะช้ากว่าฐานข้อมูลออนไลน์ ฐานข้อมูลซีดีรอมเคยได้รับความนิยมในอดีตก่อนที่จะระบบอินเทอร์เน็ตแพร่หลาย

3.3 กูเกิล (Google) เป็นเว็บไซต์สำหรับการค้นหาหรือ Search Engine ที่ได้รับความนิยมมากที่สุดในปัจจุบัน มีระบบและกลไกการสืบค้นที่ง่ายสะดวกสบายและให้ผลการสืบค้นได้หลากหลาย สามารถใช้ตรรกะบูลีน (Boolean Logic) และเทคนิคการสืบค้นต่าง ๆ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มากขึ้นจำกัดขึ้น หรือแคบลงตามความต้องการของผู้วิจัย เปรียบเสมือนฐานข้อมูลขนาดใหญ่ที่ทุกคนช่วยกันสร้าง เพิ่มเติม ปรับปรุงแก้ไขข้อมูล เป็นแหล่งข้อมูลทุกสาขาวิชาทุกเรื่องทุกภาษา ถึงแม้ว่าข้อมูลที่สืบค้นได้จาก Google มีจำนวนมากมายนับไม่ถ้วน นักวิจัยต้องพึงระลึกไว้เสมอคือ ข้อมูลที่ได้จาก Google เป็นข้อมูลสาธารณะที่บางครั้งไม่ปรากฏผู้จัดทำ ดังนั้นจึงควรจะมีการตรวจสอบคุณภาพว่าเผยแพร่โดยหน่วยงานใดหรือบุคคลใด มีความน่าเชื่อถือในเชิง

วิชาการมากน้อยเพียงใด มีการปรับปรุงข้อมูลข่าวสารบ่อยครั้งเพียงใด และสิ่งสำคัญที่นักวิจัยพึงปฏิบัติคือควรมีการอ้างอิงแหล่งที่มาของสารสนเทศ

3.4 กูเกิลสกูลาร์ (Google Scholar) เป็นเว็บไซต์ที่อำนวยความสะดวกให้กับนักวิจัยในการค้นหาค้นหาบทความทางวิชาการ ผลงานวิจัยวิทยานิพนธ์ภาษาไทยและภาษาต่างประเทศที่เผยแพร่บนเว็บไซต์โดยเน้นประเด็นเนื้อหาเชิงวิชาการมากกว่าประเด็นทั่วไป Google Scholar มีลักษณะพิเศษคือสามารถค้นหาแหล่งข้อมูลที่หลากหลายจากเว็บไซต์เดียวให้สารสนเทศในรูปแบบของบทความ บทความย่อและการอ้างอิง นอกจากนี้ยังสามารถเชื่อมโยง (Hyperlink) ไปยังตำแหน่งของบทความฉบับสมบูรณ์จากห้องสมุดที่ให้บริการข้อมูลหรือจากโฮมเพจ (Homepage) บนเว็บไซต์ (Website) มีการจัดอันดับเอกสารตามลำดับความสำคัญหรือตามลำดับของการอ้างอิง (Ranking) ว่ามีจำนวนมากน้อยเพียงใด ยิ่งกว่านี้ยังมี Google Scholar Citation ที่ช่วยให้นักวิจัยสามารถติดตามการอ้างอิงมายังบทความของตนเองและตรวจสอบได้ว่าผู้ใดกำลังอ้างอิงผลงานการนิพนธ์ ตลอดจนสามารถสร้างกราฟและ

คำนวณสถิติการอ้างอิงในช่วงเวลาที่ผ่านมา

รูปแบบของการเขียนบททบทวนวรรณกรรม

รูปแบบของการเขียนบททบทวนวรรณกรรมที่ได้รับความนิยมในการเขียนมี 2 รูปแบบ คือ เขียนโดยใช้ผู้แต่งนำและเขียนโดยใช้เนื้อเรื่องนำ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. เขียนโดยใช้ผู้แต่งนำ เริ่มต้นด้วยการใช้ชื่อผู้แต่งหรือผู้เขียนแล้วตามด้วยปี พ.ศ. ที่สร้างสรรค์ผลงานนั้นและรายละเอียดของงานเขียน เช่น หากเป็นวรรณกรรมจากงานวิจัย จะเริ่มตั้งแต่ความสำคัญของปัญหา แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับงานวิจัย วัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย สรุปและอภิปรายผลที่ได้จากการวิจัย นักวิจัยบางท่านกล่าวว่าการเขียนบททบทวนวรรณกรรมในลักษณะนี้เปรียบเสมือนรูปแบบขนมชั้นโดยแยกนักวิจัยออกเป็นราย ๆ แต่ละเรื่อง ไม่ได้มีการสังเคราะห์และวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ อย่างไรก็ตาม การเขียนโดยใช้ผู้แต่งนำยังคงได้รับความนิยมสำหรับการทบทวนวรรณกรรมสำหรับนักวิจัยหน้าใหม่ ข้อดีคือง่ายแก่การทบทวนศึกษาค้นคว้าเพราะทราบได้ทันทีว่ามีใคร

ศึกษาวิจัยเรื่อง อะไร เมื่อไหร่ ที่ไหน และผลที่ได้รับเป็นอย่างไร

2. งานเขียนโดยการใช้เนื้อเรื่องนำ รูปแบบนี้คล้ายกับการเขียนเรียงความเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของการวิจัย คือ ผู้วิจัยมีเค้าโครงเรื่องไว้ก่อนแล้วว่า จะเริ่มต้นเขียนและมีวิธีการจบลงอย่างไร พอถึงตอนที่กล่าวถึงแนวคิดทฤษฎีหรืองานวิจัยของผู้ใด ก็จะมีการกล่าวอ้างถึงคน ๆ นั้น กลมกลืนกันไปกับเนื้อหา ถ้ามีงานวิจัยหลายเรื่องที่มีข้อสรุปเหมือนกันหรือคล้ายคลึงกันก็จะกล่าวอ้างชื่อผู้แต่งทั้งหมดไปพร้อมกัน (วรชัย ทองไทย, 2544: 71 อ้างใน อธิภัทร เสรีรังสรรค์, ม.ป.ป.: 5-17) นักวิจัยที่มีความชำนาญและมีประสบการณ์การวิจัยมาก นิยมใช้การเขียนบททบทวนวรรณกรรมโดยใช้เนื้อเรื่องนำมามากกว่าใช้ผู้แต่งนำ

อย่างไรก็ตาม การเลือกรูปแบบวิธีการเขียนบททบทวนวรรณกรรมขึ้นอยู่กับความถนัดและความชื่นชอบของผู้วิจัย อาจจะเขียนโดยใช้ผู้แต่งนำหรือเขียนโดยใช้เนื้อเรื่องนำ หรืออาจทำทั้ง 2 แบบร่วมกัน

ปัญหาและอุปสรรคที่พบในการทบทวนวรรณกรรม

การทบทวนวรรณกรรมหรือการเขียนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

นักวิจัยอาจพบปัญหาและอุปสรรคดังนี้

1. ไร้บริบทในการทบทวน ทำให้ศึกษาวรรณกรรมที่สำคัญและเกี่ยวข้องกับงานวิจัยไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ ขาดประเด็นที่สำคัญบางประเด็น หรือนักวิจัยมีความลำเอียงในการเลือกข้อมูลในการสืบค้น เช่น เลือกเฉพาะเอกสารที่มาจากบางสถาบัน/หน่วยงานที่ตนเองมีความเชื่อมั่นเท่านั้น เลือกทบทวนวรรณกรรมจากหนังสือมากกว่าจากวารสาร หรือนักวิจัยบางคนชอบการใช้ข้อมูลแบบออนไลน์ ในการทบทวนวรรณกรรมจึงเน้นหนักเฉพาะข้อมูลออนไลน์เท่านั้น นักวิจัยควรมีความรอบคอบระมัดระวังในการทบทวนวรรณกรรม ไม่เร่งรีบมากเกินไป ซึ่งอาจจะส่งผลต่อการตกหล่นของข้อมูลข่าวสารที่สำคัญบางประเด็น

2. ใช้ ข้อมูล ทุติยภูมิ (Secondary Resources) มากเกินไป ทำให้ข้อมูลขาดความน่าเชื่อถือ ข้อมูลการวิจัยที่ดีควรประกอบด้วยข้อมูลที่มาจากแหล่งสารสนเทศปฐมภูมิและแหล่งสารสนเทศทุติยภูมิ หากข้อมูลทั้งสองส่วนไม่สัมพันธ์กัน นักวิจัยควรจะให้น้ำหนักความสำคัญกับข้อมูลปฐมภูมิมากกว่า เพราะเป็นข้อมูลที่มาจากต้นแหล่ง ต้นตอหรือจากผู้ผลิตและผู้ค้นพบโดยตรง

3. สนใจเฉพาะสิ่งที่ตนค้นพบ ในรายงานการวิจัย ทำให้มองข้ามประเด็นสำคัญบางประเด็น เช่น วิธีดำเนินการวิจัย กรอบแนวคิดหรือทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย เพราะข้อมูลแวดล้อมที่เกี่ยวข้องสามารถช่วยให้นักวิจัยได้เห็นหรือได้พบสิ่งสำคัญบางประเด็นที่มองข้ามไป

4. มองข้ามแหล่งข่าวสารที่สำคัญบางแหล่ง เช่น ข่าวสารจากวารสารและหนังสือพิมพ์ เพราะสารสนเทศจากวารสารและหนังสือพิมพ์มีความทันสมัย เนื้อหาสดใหม่มากกว่าหนังสือและต้องใช้เวลาในการจัดทำมากกว่า หรือการมองข้ามผลการวิจัยของต่างประเทศซึ่งมีข้อจำกัดในการเข้าถึงสารสนเทศจึงไม่ได้ใช้ ประกอบการทบทวนวรรณกรรม

5. ไม่วางแผนเขตการทบทวนวรรณกรรมให้ชัดเจน ทำให้ต้องใช้เวลานานในการทบทวนวรรณกรรม และบางครั้งอาจหลงทางในการสืบค้นข้อมูล โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปัจจุบันเป็นยุคของการสืบค้นจากอินเทอร์เน็ตและฐานข้อมูลออนไลน์ ซึ่งมีช่องทางการเชื่อมโยงไปสู่แหล่งข้อมูลต่าง ๆ อย่างหลากหลาย หากไม่วางกรอบการทบทวนให้ดีอาจเสียเวลามากเพราะหลงทางในการสืบค้น (Lost in Cyberspace)

6. บันทึกแหล่งข้อมูลที่มาของวรรณกรรมไม่ถูกต้องไม่ครบถ้วน เช่น การเขียนรายละเอียดทางบรรณานุกรมไม่ครบถ้วนชัดเจน การระบุการอ้างอิงจากเว็บไซต์ไม่ถูกต้อง ทำให้ต้องเสียเวลาในการสืบเสาะข้อมูลของเอกสารเดิม หรือถ้าหากบันทึกไม่ถูกต้องอาจส่งผลให้ผลงานขาดความน่าเชื่อถือ เพราะไม่สามารถสืบเสาะหาเอกสารที่กล่าวอ้างได้ นักวิจัยต้องเพิ่มความรอบคอบและระมัดระวังต่อการอ้างอิงและการเขียนบรรณานุกรมให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ข้อกำหนดในการลงรายการของแต่ละสถาบัน/หน่วยงาน

7. บันทึกข้อความมากเกินไปและไม่จัดลำดับความสำคัญของวรรณกรรม ทำให้ต้องเสียเวลากับการบันทึกและการคัดเลือก แยกแยะก่อนการนำไปใช้ (สุนทรีภรณ์ ทองไสย, 2555: 72) เอกสารที่ทบทวน หากอ่านแล้วพบว่า มีความเกี่ยวข้องเพียงเล็กน้อย อาจบันทึกเฉพาะรายละเอียดทางบรรณานุกรม แต่หากเป็นเอกสารที่สำคัญ ต้องพิจารณาว่าสำคัญและเกี่ยวข้องกับการวิจัยของตนหรือไม่ มากน้อยเพียงใด นักวิจัยต้องสามารถแยกแยะได้ว่า ประเด็นไหนมีความสำคัญกับงานวิจัยของตน ประเด็นไหนที่มีความสำคัญน้อย หรือไม่มีความสำคัญ

8. ศักยภาพวรรณกรรมที่เก่าแก่ไม่ทันสมัย งานวิจัยบางประเภทสามารถใช้เอกสารที่เก่าแก่ได้ เช่น งานวิจัยทางด้านประวัติศาสตร์ โบราณคดี ส่วนงานวิจัยโดยทั่วไปไม่ควรใช้เอกสารที่เก่ามากเกินไป เช่น งานวิจัยทางด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ วรรณกรรมหรือเอกสารที่เกี่ยวข้องไม่ควรจะเก่าเกิน 10 ปี ยกเว้นสูตร ทฤษฎีหรือแนวคิดบางประการที่ต้องอ้างอิงจากเจ้าของต้นตำรับหรืออ้างอิงจากของเดิมซึ่งยังไม่มีเอกสารหลักฐานการค้นพบใหม่

หลักเกณฑ์การพิจารณา วรรณกรรมสำหรับการวิจัย

วรรณกรรมที่ใช้ประกอบการศึกษาค้นคว้าวิจัยควรจะเป็นวรรณกรรมที่ดีมีคุณภาพ ดังนั้น จึงต้องมีการประเมินวรรณกรรมก่อนที่จะนำมาประกอบการศึกษาค้นคว้าโดยมีหลักเกณฑ์ 5 ข้อ (แววตา เตชาทวีวรรณ, 2559: 54-56) ได้แก่ ความเกี่ยวข้อง ความทันต่อเหตุการณ์ ความน่าเชื่อถือ ความถูกต้องและความครอบคลุม โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. ความเกี่ยวข้อง (Relevance) พิจารณาจากเนื้อหาสาระของวรรณกรรมว่า มีความเกี่ยวข้องกับการวิจัยมากน้อยเพียงไร

หากมีความเกี่ยวข้องเพียงเล็กน้อย อาจจะอ่านเพียงเพื่อเป็นความรู้ แต่หากมีความเกี่ยวข้องมากควรต้องมีการบันทึกไว้เป็นหลักฐาน หากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยมีจำนวนมากเกินไปหรือน้อยเกินไปควรพิจารณาปรับปรุงแบบการสืบค้นใหม่ หากกว้างเกินไปให้จำกัดขอบเขตของการสืบค้นให้แคบลงหรือถ้าหากมีน้อยเกินไปให้ปรับขอบเขตการสืบค้นให้กว้างขึ้น อาจจะใช้ตรรกะบูลีน (Boolean Logic) เข้ามาช่วยในการจำกัดหรือเพิ่มขอบเขตของการสืบค้นหรือเทคนิคอื่น ๆ ประกอบการสืบค้น

2. ความทันต่อเหตุการณ์ (Timeless/Currency) วรรณกรรมที่ดีที่ควรนำมากล่าวอ้างในงานวิจัยควรทันสมัยโดยเฉพาะอย่างยิ่งหากเป็นการวิจัยทางด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี และการบริหารธุรกิจ วรรณกรรมควรจะมีการตีพิมพ์มาไม่นานเกินกว่า 5 ปี หรือหากเป็นงานวิจัยไม่ควรนานเกินกว่า 10 ปี แต่ถ้าเป็นการวิจัยบางประเภท เช่น การวิจัยเอกสารหรือการวิจัยทางประวัติศาสตร์มีข้อยกเว้นไม่จำกัดปี พ. ศ. ซึ่งนักวิชาการบางคน อาจจะกล่าวอ้างว่า การวิจัยทางประวัติศาสตร์เอกสารยิ่งเก่ายิ่งมีความหมายต่อการสืบค้นมากขึ้น ความทันสมัยทันต่อเหตุการณ์ อาจจะพิจารณาจากปี พ.ศ. ที่ตีพิมพ์หรือใน

กรณีที่เป็นเว็บไซต์ควรพิจารณาว่าเว็บไซต์นั้นมีความถี่ในการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมเปลี่ยนแปลงมากน้อยเพียงใดโดยดูจากการแก้ไขล่าสุด (Last Update)

3. ความน่าเชื่อถือ (Authority) พิจารณาจากผู้ผลิตผู้จัดทำ สำนักพิมพ์ เช่น กรณีที่เป็นหนังสือที่มีเนื้อหาทางด้านนิเทศศาสตร์ ผู้แต่งควรมีประสบการณ์หรือคุณวุฒิทางด้านนิเทศศาสตร์หรือการสื่อสารหรือประกอบอาชีพทางด้านนักข่าว นักหนังสือพิมพ์ นักสื่อสารมวลชน เป็นต้น กรณีสำนักพิมพ์ถ้าเป็นสำนักพิมพ์ของสถาบันการศึกษาจะมีความน่าเชื่อถือทางวิชาการ เช่น สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เพราะมีการพิจารณาเนื้อหาก่อนการตีพิมพ์ว่ามีความเหมาะสมที่จะเป็นหนังสือผลิตออกจำหน่ายเผยแพร่แก่นิสิตนักศึกษา หรือสาธารณชนหรือไม่อย่างไร กรณีวารสารทางวิชาการส่วนใหญ่มีคณะกรรมการเพื่อกลั่นกรองบทความก่อนการตีพิมพ์ จะทำให้บทความในวารสารนั้นมีความน่าเชื่อถือในเชิงวิชาการมากขึ้น กรณีเว็บไซต์ความน่าเชื่อถืออาจพิจารณาจากโดเมนเนมว่ามาจากหน่วยงานหรือองค์กรใด ตัวอย่างของโดเมนเนมที่มีความ

นำเชื่อถือ เช่น .ac .edu ซึ่งเป็นโดเมนเนมของสถาบันการศึกษา .net เป็นโดเมนเนมของเครือข่ายต่าง ๆ .gov เป็นโดเมนเนมของหน่วยงานราชการ .org เป็นโดเมนเนมของหน่วยงานที่ไม่หวังผลกำไร (Non-government Organization)

4. ความถูกต้อง (Accuracy) พิจารณาจากหลักฐานทางวิชาการมีการอ้างอิงหรือมีการเขียนบรรณานุกรมบอกกล่าวถึงแหล่งที่มาของข้อมูลที่ต้อง เป็นวรรณกรรมที่เขียนขึ้นมาโดยมุ่งเสนอความรู้มากกว่าการโฆษณาชวนเชื่อหรือ ผู้ผลิตมีอคติอื่นใดแอบแฝงหรือไม่ มีการแบ่งแยกเนื้อหาที่ชัดเจนระหว่างข้อเท็จจริงกับข้อคิดเห็นของผู้เขียน

5. ความครอบคลุม (Convergence) การศึกษาค้นคว้าวิจัยจะต้องศึกษาค้นคว้าจากวรรณกรรมหลายแหล่งเพราะไม่มีวรรณกรรมจากเล่มใดเล่มหนึ่งหรือแหล่งใดแหล่งหนึ่งที่มีความครบถ้วนสมบูรณ์ทุกอย่าง ดังนั้น นักวิจัยจะต้องตรวจสอบวรรณกรรมจากทรัพยากรสารสนเทศที่หลากหลาย เช่น หนังสือวารสาร หนังสือพิมพ์ เว็บไซต์หรือข้อมูลอื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ครอบคลุมประเด็นที่ตนเองต้องการศึกษามากที่สุด

สรุป

การทบทวนวรรณกรรมเป็นสิ่งที่มีความสำคัญและจำเป็นที่นักวิจัยจะต้องเรียนรู้วิธีการทบทวนวรรณกรรมที่ถูกต้องรวมถึงต้องรู้จักแหล่งทรัพยากรสารสนเทศที่ใช้ในการรวบรวมวรรณกรรมและการพิจารณาสังเคราะห์วิเคราะห์ข่าวสารข้อมูลที่จะใช้ประกอบการทบทวนวรรณกรรม นอกจากนี้ นักวิจัยยังต้องเรียนรู้รูปแบบการอ้างอิงที่ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ข้อกำหนดของแต่ละสถาบัน/หน่วยงาน การทบทวนวรรณกรรมช่วยให้นักวิจัยได้รู้จักประเด็นปัญหาการวิจัยให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้นและในขณะเดียวกันช่วยให้นักวิจัยได้รู้จักหัวข้อวิธีการดำเนินงานตลอดจนประเด็นปัญหาการวิจัยของนักวิจัยคนอื่นที่มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับหัวข้อของนักวิจัย การหมั่นศึกษาค้นคว้าหาความรู้จากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ทำให้นักวิจัยมีความรอบรู้ที่กว้างขวาง ส่งผลให้สามารถทำการวิจัยได้อย่างราบรื่น ประสบผลสำเร็จ และงานวิจัยมีความถูกต้อง ครบถ้วน สมบูรณ์ นอกจากนี้ยังช่วยให้นักวิจัยสามารถค้นหาประเด็นใหม่และสำคัญ สำหรับการตั้งโจทย์ปัญหาวิจัย รวมถึงการหาหัวข้อวิจัยใหม่สำหรับการทำวิจัยในครั้งต่อไป

บรรณานุกรม

- ธีรภัทร์ เสรีรังสรรค์. (ม.ป.ป.). หน่วยที่ 5 การทบทวนวรรณกรรมการวิจัยเชิงคุณภาพ, หน้า 5-1 - 5-69. ใน *ระเบียบวิธีวิจัยทางรัฐศาสตร์*. สืบค้นเมื่อ 1 พฤษภาคม 2559, จาก <https://www.stou.ac.th/Schoolnew/polsci/UploadedFile/80712-5.pdf>
- ปรีชา ช่างขวัญยืน. (2556). *เทคนิคการเขียนและผลิตตำรา*, พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปาริชาติ สถาปิตานนท์. (2557). *ระเบียบวิธีวิจัยการสื่อสาร*, พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปิยากร หวังมหาพร. (2557). *วิจัยปรุงทำได้ไม่ยาก*. กรุงเทพมหานคร: อินทภาษ.
- พรพรรณ จันทรแดง. (2557). *ห้องสมุดยุคใหม่*. กรุงเทพมหานคร: ซีเอ็ดยูเคชั่น.
- วรรณดี สุทธิธารกร. (2556). *การวิจัยเชิงคุณภาพการวิจัยในกระบวนการค้นคว้าทางเลือก*, พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: สยามปริทัศน์.
- แววตา เตชาทวิวรรณ. (2559). *การรู้สารสนเทศสำหรับการเรียบเรียงโครงงาน*, พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุธีระ ประเสริฐสรรพ. (2556). *สนุกกับงานวิจัย*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- สุนทรภรณ์ ทองใส. (2555). *การทบทวนวรรณกรรมและการเขียนกรอบแนวคิดการวิจัย*. ใน *การวิจัยทางการพยาบาล*. ตรัง: วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนิตรัง.
- สุนีย์ มัลลิกะมาลย์. (2555). *วิทยาการวิจัยทางนิติศาสตร์*, พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.